

не воювало до повного знищення, адже здебільшого війни в Європі – це війни за матеріальні блага, де вчорашній ворог міг стати союзником і навпаки. Фактично, європейське щасливе життя – це відсутність війни, а для США це здійснення історичної місії.

Звісно, такі різні уявлення мали вплив на відносини Європи та Сполучених Штатів протягом всієї історії їх інтерацій, але не варто сприймати розбіжності як несумісність. Захід, вочевидь, буде й надалі залишатись фактором світової політики, попри певні кризові явища. Відносини Європи та США можна порівняти з великим «трансатлантичним маятником», який тяжіє спочатку до дій однієї сторони, а потім до іншої, але попри різкі коливання залишається стабільним, адже міцні його ціннісні підвалини.

Таким чином, можемо дійти висновку, що після закінчення холодної війни Сполучені Штати Америки та Європа мали кардинально різні бачення нового світового порядку через різні історичні обставини розвитку. В основі бачення Сполучених Штатів лежить їх ідея месіанства, яка в більшості визначає зовнішньополітичний курс держави та в постбіполярну добу. Сполучені Штати готові діяти самостійно та брати на себе відповідальність за рішення, якщо це виходить із їх внутрішніх переконань. Для Європи попри спільні ліберальні цінності з США більш характерно міркувати в рамках національних інтересів. Крім того, за відсутності достатньої потужності європейські держави в більшості тяжіють до колективних дій. Водночас, попри наявність розбіжностей в зовнішній політиці, Захід продовжуватиме своє існування й надалі матиме вплив на світову політику як цілком реальна сила.

Список використаних джерел і літератури:

1. Bromwich D. Exceptionalism from Ancient Greece to America. URL: http://www.realclearworld.com/articles/2014/10/27/exceptionalism_from_ancient_greece_to_america_110766.html.
2. Gaddis J. L. Surprise, Security and the American Experience. Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press, 2004. 89 p.
3. Kanet R. E. Still Mars, Still Venus? The United States, Europe, and the Future of the Transatlantic Relationship. *International Politics*. 2008. Vol. 45. P.231-235.
4. Rotenberg M. America's Ambiguous Exceptionalism. URL: <https://ir.stthomas.edu/ustlj/vol3/iss2/3/>.
5. Smith M. Between Two Worlds? The European Union, the United States and World Order. *International politics*. 2004. Vol. 41. P.95-117.

Попович Богдан

ІНФОРМАЦІЙНИЙ НАПРЯМ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Розглядається інформаційний напрям захисту національної ідентичності в умовах гібридної війни в Україні. Виокремлена категорія національна ідентичність, як важлива складова національного інтересу. Визначені ключові елементи національної ідентичності, які потребують захисту в інформаційному просторі.

Ключові слова: національний інтерес інформаційна безпека, національна ідентичність.

The information direction of protection of national identity in conditions of hybrid war in Ukraine is considered. A distinction is made to the national identity as an important component of national interest. Identified key elements of national identity that require protection in the information space.

Keywords: national interest information security, national identity.

В сучасних умовах все потужнішим стає явище глобалізації. Держава повинна захищати свій інформаційний простір і розвиватися, щоб не відставати від прогресу. Ідентичність кожної держави це важливий напрям, який потрібно захищати на інформаційному рівні. Враховуючи слабкість інформаційного простору України, перед нею завдання збереження національної ідентичності. Метою роботи є виокремлення пріоритетних напрямів та рівнів реалізації політики захисту національної ідентичності України в інформаційній сфері. Інформаційне суспільство, яке впливає на формування і просування інтересів повинне бути розвиненим і потужним. Одним із таких інтересів є національна ідентичність. Національний інтерес нашої держави полягає у захисті національної ідентичності, бо в умовах ведення інформаційної війни держава втрачає контроль за інформаційними кордонами. В таких умовах інші держави намагаються захопити інформаційний простір, нав'язати свою політичну волю, сформувані та просувати власні ідентичності, які суперечать національним.

Інформаційна війна постає як вид протиборства між різними суб'єктами, який здійснюється для досягнення односторонніх воєнних, соціально-політичних чи економічних переваг над супротивником. Вона спрямована на підкорення своїй політичній волі однієї держави іншою. Завдання, що стоять перед державами в інформаційній війні полягають у здійсненні деструктивного ідеологічного впливу, створення атмосфери бездуховності, негативного ставлення до культури та історичної спадщини в суспільстві конкурента, маніпулювання громадською думкою і політичною орієнтацією населення для створення політичної напруги, дестабілізація політичних відносин між партіями, об'єднаннями та рухами з метою розпалення конфліктів, стимулювання недовіри до влади та інші завдання [2].

Національні інтереси – це життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності Українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби

суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток [6].

Була виокремлена категорія національна ідентичність, що означає широкий комплекс індивідуалізованих і деіндивідуалізованих міжособистісних зв'язків та історичних уявлень, який становить основу самоідентифікації окремих осіб та груп людей з певною нацією як самобутню спільнотою [3].

Серед ключових елементів, які формують національну ідентичність є:

- культура;
- традиції;
- територія;
- мова;
- історична пам'ять;
- національну ідею [3].

Захист національної ідентичності на інформаційному рівні забезпечується «Доктриною інформаційної безпеки України» та «Стратегією національної безпеки України».

Захист на нормативно-правовому рівні здійснюється через «Стратегію національної безпеки України».

Виокремлено інформаційні загрози для національної ідентичності:

- інформаційно-психологічна війна, приниження української мови та культури, фальшування української історії, формування російськими засобами масової комунікації альтернативної до дійсності викривленої інформаційної картини світу;
- відсутність цілісної комунікативної політики держави, недостатній рівень медіа-культури суспільства [5].

Серед ключових напрямків державної політики у сфері відстоювання національних інтересів є:

- ведення інформаційної війни проти України;
- запровадження інтегрованої системи освіти, бойової й спеціальної підготовки персоналу для органів сектору безпеки та оборони із залученням викладачів, інструкторів із держав — членів НАТО, ЄС, формування нової культури безпеки [5].

Згідно із «Доктриною інформаційної безпеки України» національними інтересами України є:

- постійний моніторинг пропаганди держави-агресора, розроблення та реалізація ефективних засобів протидії;
- зміцнення інформаційних зв'язків з українською діаспорою, сприяння збереженню її етнокультурної ідентичності;
- розвиток публічної дипломатії в тому числі культурної та цифрової;
- збереження і примноження духовних, культурних і моральних цінностей Українського народу;

- формування системи державної підтримки виробництва вітчизняного аудіовізуального продукту;
- забезпечення функціонування Суспільного телебачення і радіомовлення у тому числі його належного фінансування;
- недопущення використання інформаційного простору держави у деструктивних цілях або для дій, що спрямовані на дискредитацію України на міжнародному рівні;
- зміцнення інформаційних зв'язків з українською діаспорою, сприяння збереженню її культурної ідентичності;
- розвиток медіа-культури суспільства та соціально відповідального медіа-середовища [4].

Серед пріоритетів державної політики у сфері інформаційного напрямку захисту національної ідентичності є:

- участь у міжнародних культурних заходах з метою представлення національної культури та ідентичності;
- запровадження міжнародних культурних фестивалів в Україні з метою популяризації української культури та розвитку комунікацій «від людини до людини»;
- збереження і примноження духовних, моральних і культурних цінностей Українського народу;
- створення та забезпечення функціонування правового механізму взаємодії державних органів з інститутами громадянського суспільства з метою інформаційної підтримки комерційної, гуманітарної, просвітницької, культурної та іншої діяльності таких інститутів за межами України [4].

Інформаційний напрямок захисту національних інтересів України до подій 2014 року виконував функцію просування інтересів окремих політичних груп. Безвідповідальне ставлення до захисту національних інтересів у політико-смісловому та політико-образному просторах сприяло втраті частини української території й вторгненню країни агресора. За роки війни відбулося переосмислення ролі формування свого інформаційного простору і захисту національної ідентичності держави, як одного зі стовпів державності. В умовах гібридної війни, що веде Російська Федерація інформаційний напрям став одним із головних. Реалізація інформаційного напрямку політики захисту національних інтересів відбувається на кількох рівнях.

Перший – реалізація на державному рівні. Другий – реалізація інформаційної політики приватними та юридичними особами.

Третій – реалізація на рівні інститутів громадянського суспільства.

Четвертий – реалізується в рамках діяльності неприбуткових організацій, приватного і державного сектору.

П'ятий – у рамках діяльності медіа в інформаційному просторі [1 с. 127, 139-140, 144].

В умовах висхідної активізації глобалізаційних процесів у сучасному світі, держава повинна турбуватися про захист своєї національної ідентичності та створювати потужний інформаційний захист проти держав, які здатні використовувати стратегію інформаційної війни для нав'язування своєї політичної волі, руйнації та нав'язування власної національної ідентичності. Напрямок політики захисту національної ідентичності є досить актуальним і підлягає подальшому дослідженню.

Список використаних джерел і літератури:

1. Бондаренко С. В. Інформаційний напрям політики захисту національних інтересів держави : дис. ... к. політ. Н. : 23.00.02 . ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця, 2017. 244 с.
2. До проблеми забезпечення інформаційної безпеки України / В. Остроухов, В. Петрик . Політичний менеджмент. 2008. № 4(31). С. 135-141.
3. Нагорна Л.П. Ідентичність національна. Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й. Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2005. 672 с.
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України щодо удосконалення деяких положень. Указ президента України від 25.02.2017 № 47. 2017.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» Указ Президента України від 21.06.2018 № 2469-VIII (дата звернення 21.02.16).
6. Юрій М. Ф. Політологія Поняття національного інтересу. Національні інтереси України: навч. посіб. Київ. 2006. 416 с.

Новохацька Марія

ДЕДЕМОКРАТИЗАЦІЯ В КРАЇНАХ ПОСТКОМУНІСТИЧНОГО ПРОСТОРУ

У цій статті розглянуто нелінійність процесу дедемократизації. Описані причини цього явища та сучасне бачення проблеми.

Ключові слова: демократія, дедемократизація, Польща.

In this article considered the nonlinearity of the process of dedemocratisation. Described the reasons of this phenomenon and contemporary vision of problem.

Keywords: democracy, dedemocratisation, Poland.

Найбільш наочне свідчення тому, що процес дедемократизації розпочався — зростання популярності політиків-популістів і праворадикальних партій. До того ж, за останні три десятиліття знизилась довіра до політичних інститутів, таких як парламент чи суд, ослабла партійна ідентифікація. Громадяни все менше задоволені